

literatura
PERE ANTONI PONS

L'editorial mallorquina Ensiola publica en un volum dos contes de Guy de Maupassant, 'La felicitat' i 'La primera neu', un primer conte d'estructura senzilla que funciona com un bon poema i un segon relat que és una exhibició de recursos literaris, un obra rodona i perfecta.

Dos diamants del mestre Maupassant

La felicitat
GUY DE MAUPASSANT

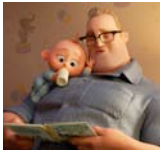
Ensiola
Muro, 2018
52 pàgines

La col·lecció "Avinents", de la mallorquina editorial Ensiola, ofereix als lectors petites obres literàries —petites només per l'extensió i el format— que constitueixen una font de plaer inesgotable. Destaquen, entre la dotzena de títols que fins al moment integren la col·lecció, una selecció de les *Màximes* de La Rochefoucauld —molt ben traduïda per Gabriel de la S. T. Sampol—, el *Shakespeare* de Victor Hugo —en una robusta i efervescent traducció de Melcior Comes— i *Bombolles de sabó*, un meravellós i poc conegut recull d'observacions, apunts, aforismes, breus reflexions, facècies i curiositats de Guillem Frontera.

Per no trencar amb la tònica habitual, el nou títol d'"Avinents" torna a ser d'una qualitat diamantina. *La felicitat* és un volum primet, senzill i pulcrament editat que inclou dos contes extraordinaris de Guy de Maupassant (Tourville-sur-Arques, 1850 - París, 1893), un dels mestres universals del gènere. Els dos contes són *La felicitat*, que dona títol al volum, i *La primera neu*. Tots dos llueixen les millors virtuts de l'escriptor: una prosa suau i elegant però eriçada d'inquietud, una visió del món en què fins i tot la bellesa i la delicadesa estan electritzades per

un fort sentit del drama, una habilitat incomparable per relatar d'una manera fluïda i subtil les ondulacions de la vida i els efectes del pas del temps en els personatges, una capacitat descriptiva d'una plasticitat que impacta per la precisió i no per l'estridència, i, *last but not least*, una lucidesa clínica per detectar i expressar aquells moments de l'existència que són alhora commovedors i esgarriuosos.

A *La felicitat*, tant el tema i l'argument com l'estructura són d'una senzillesa essencials. Un grup d'estiuejants a la costa francesa parlen, desvagats, sobre l'amor. Es pregunten si és possible estimar molts d'anys seguits. De cop, un personatge veu emergir en l'horitzó la silueta de Còrsega. Aleshores, un altre personatge, per il·lustrar el tema de què parlen, conta que fa un temps va ser a l'illa i va conèixer un vell matrimoni que estaven junts des de feia molt de temps. El que feia extraordinària aquella longevitat conjugal era que la dona no era corsa sinó de Nancy, la mateixa ciutat que el personatge narrador, i que a més provenia d'una molt bona família. Era, en realitat, la protagonista d'un escàndol que mig segle enrere havia sacsejat la Lorena, quan "una noia bellíssima i molt rica" va ser "robada per un jove

cinema

Esteve Plantada creu que 'The increíbles 2' reivindica l'heroïcitat de la paternitat

televisió

Per Toni de la Torre 'Better Call Saul' fa tràgic un personatge còmic de 'Breaking bad'

entrevista

Michael Eade entrevista els autors de 'Catalonia Reborn': el procés vist des d'Escòcia

soldat d'hússars del regiment que manava el seu pare".

Els orígens tan llustrosos de la noia contrasten amb la realitat agresta de Còrsega —Maupassant descriu l'illa amb una altivesa gairebé colonial, presentant-la com un indret pobre i precivilitzat—, però justament això és el que fa tan singular i meritori l'amor de la dona pel soldat pagès amb qui ha passat tota la vida. El personatge narrador, abans d'acomiar-se, pregunta a la dona si ha estat feliç, si ha valgut la pena. La dona diu que sí. Astut, Maupassant fa que, quan el personatge acaba de contar la història, dues dones que l'han estat escoltant en treguin conclusions oposades: una diu que deixar-ho tot per amor és propi d'una ximpleta idealista, i l'altra, que l'únic que compta és que va ser feliç. Maupassant remata el relat amb una última imatge del perfil llunyà de Còrsega, la llar aspra dels "dos humils enamorats". Tan subtil, tan ple de detalls emotius i bellament melancòlics, *La felicitat* és un conte que funciona com un bon poema: per això no fa res llegir-lo sabent-ne l'argument.

La primera neu és més complex que *La felicitat*. També és més rodó, més profund, més perfecte. L'inici és delicat i xocant. Una dona jove surt al carrer, "mira el cel ple de sol i d'orenetes", i murmura: "Oh, que feliç que soc!". Tot seguit, el narrador —en estil indirecte lliure, marca de la casa maupassantiana— ens informa que ella "sap que ha de morir". El conte és la reconstrucció, plena d'el·lipsis gràcils, dels fets que han portat la protagonista fins aquí.

Els materials argumentals són clàssicament decimonònics. Un matrimoni pactat porta una alegre noia parisenc a un castell de la inhòspita Normandia. Amb el pas dels dies, la felicitat inicial de la noia comença a gastar-se i a fer-se malbé a còpia de rutines i desgràcies: el marit no entén les seves necessitats, un metge li diu que no pot tenir fills, els seus pares

Maupassant

moren en un accident... Maupassant concentra, magistralment, tot el malestar de la noia en un element concret, quotidià però alhora simbòlic: el fred tan terrible que pateix i que no es pot treure de dintre. Quan el marit rude i egoista li retreu que sempre parli de fred quan d'ençà que és el castell no ha tingut ni un constipat, es desencadenen uns fets dramàtics que, paradoxalment, són plens d'una vitalitat ingènua i melancòlica.

La primera neu és una exhibició de recursos literaris. També és una mirada penetrant als abismes i a les il·lusions que poblen una ànima preciosa, heroica i majestuosament càndida. Un llibre brevíssim, però inacabable.

Vicent Pallarès
Les llàgrimes d'Orfeu
314

LES LLÀGRIMES D'ORFEU
de VICENT PALLARÉS
PREMI ANDRÒMINA DE NARRATIVA

NOVETATS 314
Edicions Tres i Quatre / València

Pots seguir-nos a
Facebook i Twitter

Visita la nostra botiga virtual
en www.tresiquatre.cat